

politiske Spørgsmaal, der jo var Genstand for indgaaende Drøftelse under Behandlingen af Grundlovsforslaget. Jeg skal her indskrænke mig til at sige, at dersom man skal gaa over til en ny Styreform, der indfører Folkeafstemninger i vigtigere Spørgsmaal, maa der først og fremmest være en Enighed herom i Almindelighed. Indføres Folkeafstemninger uden Forbehold, skaber man let et Præcedens, der paa mange Omraader fører os ud i Forhold, som ikke er tilsigtede. Jeg maa maaske i denne Forbindelse henvise til, at den Omstændighed, at vi havde Folkeafstemning i det vestindiske Spørgsmaal som et Undtagelsestilfælde og som trædende i Stedet for Valg under ekstraordinære Forhold, har ført til, at man for ganske nylig paa et andet Omraade tænkte paa at bringe Folkeafstemning i Anvendelse. Man maa derfor være meget forsigtig ved Lovfæstelse af et nyt Princip, som Kommuneafstemning i de her omtalte Spørgsmaal er, at der ikke skabes Præcedens for, at dette Princip i al Almindelighed skal være det gældende i Kommunestyret. De, der særlig ønsker Kommuneafstemningerne, er tilbøjelige til at regne dette for en Udvidelse af det kommunale Selvstyre. Jeg ønsker at pointere, at en Udvidelse af det kommunale Selvstyre ikke har Forbindelse med dette Spørgsmaal, der kun angaar Formen for Udøvelsen. Jeg skal dog gerne gaa med til en Forhandling om Kommuneafstemningernes Indførelse. Men dette sker med det Forbehold, at der ikke herigennem maa være skabt Præcedens for en ændret Styreform i de kommunale Anliggender, og ud fra den Betragtning, at naar det er muligt uden om Loven at foretage disse Afstemninger, maa der skabes Regler for Afholdelsen og i øvrigt træffes nærmere Bestemmelser med Henblik paa den særlige Karakter, som Lovgivningen paa det her omhandlede Omraade har. Dersom Kommuneafstemninger skal indføres, maa den første Betingelse være, at der er lige Ret for alle Kommunens Beboere. Indenrigsministeren har imidlertid været meget uheldig med at skifte Sol og Vind lige. I § 16 vil man se, at Ministeren har fulgt Kommissionens Mindretal og givet Regler for, hvorledes Kommuneafstemninger paa Landet kan afholdes, naar Sogneraadets Flertal er stemt for at meddele en Bevilling, men ikke, hvor Flertallets Ønsker gaar i modsat Retning.

Det radikale Partis Ordfører (Ferd. Nielsen) udtaler, at der siden 1907 har fundet en Mængde Kommuneafstemninger Sted, hvor almindeligt Flertal har været

afgørende. — Dette er ikke rigtigt. I de Cirkulærer, som de respektive Indenrigsministre (Jensen-Sønderup og P. Munch) udstedte, forinden Lov af 10. Maj 1912 blev vedtaget, og paa et Tidspunkt, da Afgørelsen laa i Ministerens Haand alene, fordrede Ministeren kvalificeret Majoritet. Gennemgaar man Fortegnelsen over de Afstemninger, som har været afholdte siden 1907, vil man lægge Mærke til, at Bevillinger ret ofte er meddelte, skønt der ved en Afstemning har været Flertal imod Bevillingens Meddelelse.

Den ærede Ordfører siger videre, at Afstemningerne efterhaanden har vundet Anerkendelse i Befolkningen. Heller ikke dette er rigtigt. En Statistik, som indeholdes i det af det ærede Medlem redigerede Blad „Folkevennen“ for 31. Januar dette Aar, betitlet „12 Aars Kommuneafstemning“, viser, at Kommuneafstemninger i de senere Aar ikke foregaar saa hyppigt som i de første Aar. Denne Statistik viser endvidere, at det kun er et forsvindende lille Antal Vælgere, der aarlig har deltaget i disse Afstemninger, saa lille, at det er umuligt herpaa at bygge noget om Vælgernes Ønske i den Retning. Af den samme Artikel fremgaar, at Forfatteren har Øjet aabent for den ringe Interesse, der i de senere Aar er for Afstemningerne. Han siger selv, at det er sandsynligt, at Bevillingsmyndighederne nu er villigere til at nægte Bevilling end tidligere. „Sagerne afgøres uden: at komme til Kommuneafstemninger“, siger Forfatteren. Men naar man saaledes er naaet til, at Bevillingsmyndighederne selv har den rette Forstaaelse af, hvor Indskrænkningerne bør foretages, og Kommuneafstemninger bliver mere og mere sjældne, skulde man synes, at der heraf kunde sluttes, at det var unødvendigt at lovfæste dem.

Uden at jeg paa nærværende Tidspunkt skal komme nærmere ind paa Detailler vedrørende Kommuneafstemninger, vil jeg udtale Haabet om, at der gennem Udvalgsbehandlingen vil blive lagt Bestræbelser for Dagen for, at disse Afstemninger ikke, saaledes som det i Øjeblikket ser ud til, indføres for at hjælpe en enkelt Bevægelse i dens Kamp mod Udøverne af en lovfæstet Næring, men at der for denne skabes de fornødne Garantier for Undgaaelse af Vilkaarlighed, og at man tager den af mig fra § 10 citerede Kommissionsudtalelse som Udgangspunkt herfor.

En anden Garanti er Spørgsmaalet om Erstatning. Ogsaa dette er kendt fra Behandlingen af Forslaget om den nugældende